

NINNI SCHULMAN

Poika joka
ei itke

TAMMI

NINNI SCHULMAN

Tyttö lumisateessa (2010, suom. 2017)

Poika joka ei itke (2012, suom. 2018)

NINNI SCHULMAN

Poika joka ei itke

Suomentanut Terhi Vartia

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

Kappaleen *Olet mun kaikuluotain* suomenkieliset sanat ovat Hectorin.

RUOTSINKIELINEN ALKUTEOS
Pojken som slutade gråta ILMESTYI 2012.

COPYRIGHT © NINNI SCHULMAN 2012

PUBLISHED BY AGREEMENT BY HEDLUND AGENCY

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2018

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-951-31-9802-2

OLEN VALMIS. Olen harjoitellut riittävästi, ja osun jo helposti ämpäriin kahdenkymmenen metrin päästä. Nautin vedellä täytettyjen pullojen painosta käsissäni ja siitä, että pystyn säätelemään voimaa ja suuntaa. Näen jo mielessäni, miten hän rynnäilee ympäriinsä kuin aavikkorotta liekehtivässä terraariossa.

Eilen illalla täytin neljä pulloa bensalla, revin vanhan lakanan kappaleiksi ja työnsin reilun lakanatilkun korkiksi jokaiseen pulloon. Sitten panin pullonsuihin vähän pakasteteippiä, jotta korkit pysyvät paikallaan. Olin täysin rauhallinen, kädet tottelivat. Nyt saan hädin tuskin pidettyä kynää kädessä. Kirjaimista ei oikein saa selvää, mutta ei se haittaa.

Lammessa käy enää harva uimassa nyt kun se on alkanut kasvaa umpeen, mutta iso betoniputki on edelleen paikallaan mäntyjen välissä kuten olin toivonutkin. Täytin yhden sangon vedellä varmuuden vuoksi ennen kuin sytytin ensimmäisen pullon ja heitin sen putkeen.

Kuumuus iski vastaan, kun liekit leimahtivat. Seisoin pitkään paikallani aivan liikkumatta ja nautin. Lämpö auttoi, kipu rinnassa helpotti vähän. Sitten sammutin tulen ja tein saman uudestaan ja uudestaan kuvitellen, miten hänen olohuoneen ikkunansa särkyä ja hieno matto sohvapöydän alla muuttuu tulimereksi, miten liekit kasvavat, nuolevat seiniä ja saavat valokuvat putoilemaan, miten se ruusutaulu käpristyy ja palaa poroksi, miten savu nousee. Täyttää koko talon.

En tiedä kuinka monta kertaa olen piileskellyt metsässä ja tarkkaillut naista siellä talossaan, katsellut miten hän tanssii

ympäriinsä kasvoillaan se tyytyväinen, omahyväinen hymy.
Kuin millään ei olisi mitään väliä.

Pullot ovat nyt valmiina repussa pyyhkeisiin käärittyinä. Yksi olohuoneeseen, toinen keittiöön ja kaksi varalle.

Nyt on lopultakin minun vuoroni päättää.

1

MAGDALENA OLII taas yksin. Koko viikon. Hän istui kuistin-portailla ja katseli järvelle. Laiturilla muutaman kymmenen metrin päässä lojuivat vielä hänen ja Petterin pyyhkeet.

Oli tyyni ja hiostava elokuinen ilta. Kuului vain perämootorin pörinä ja sadettajan rytmikäs suhina naapurista Bengtin ja Gunvorin pihalta. Vesisuihkut keinuivat edestakaisin muodostaen pienen sateenkaaren ison pihlajan viereen.

Magdalena nousi ja meni hakemaan keittiöstä purkin vadelmia varten. Eteisessä hän kävi selin peilin eteen, veti paitaa syrjään ja katsoi olkansa yli. Yläselän iho loisti punaisena kesakojen keskeltä. Hän oli tosiaankin polttanut itsensä. Ettei vielä lähes nelikymmenvuotiaana tiennyt, minkä verran aurinkoa iho sietää.

Kun hän lopulta oli löytänyt vanhan lasipurkin ja siihen sopivan kannen mikron yläpuolella olevasta täpötäydestä kaapistista, hän meni takaisin ulos. Olohuoneen lattia oli uimisen ja laiskottelun täyttämän viikonlopun jäljiltä ruohonkorsien ja jalanjalkien peitossa, mutta hän ei nyt jaksanut välittää niistä. Myöhemmin sitten, hän ajatteli. Huomenna.

Magdalena meni kuistin portaita pihalle ja lähti kohti vadelpensaita. Kuiva ruoho pisteli jalkapohjia, ja tuntui kuin olisi kävellyt männynneulasilla. Liiterinpäädyssä huojui ylikasvaneita lupiineja siemenkotineen, jotka olivat kuin rikkinäisen kamman piikkejä.

Muuttaa yhteen. Petter oli alkanut puhua siitä taas. Ja pitäisi-

hän sen olla itsestään selvää. He viettivät jo yhdessä lähes kaiken liikenevän ajan, mutta jokin hänessä harasi vastaan.

Magdalena irrotti varovasti vadelman ja pudotti sen lasipurkkiin. Kuului kevyt tömähdys, kun se osui pohjaan.

Hän ei koskaan unohtaisi sitä päivää, jolloin Ludvig täysin ilman ennakkovaroitusta oli sanonut haluavansa avioeron ja pakannut laukkunsa. Kuin joku olisi vetänyt maton Magdalenan jalkojen alta. Yhtäkkiä ei ollut enää arkea eikä tulevaisuutta, ei mitään siitä, mikä ennen oli ollut totta.

Hän muisti kylmän aallon, joka oli vyörynyt hänen ylitseen juuri ennen heräämistä ensimmäisten kuukausien aikana, kummallisen pistelyn kielessä, kun hän oli ajatellut Ludvigin uutta tyttöystävää, sanamuodot, joita hän oli hionut saadakseen Ludvigin ymmärtämään, miten vereslihalla hän oli.

Hän oli lukenut jostain elämäntaito-oppaasta, että masentuneena ei pitäisi tehdä isoja päätöksiä, mutta yhtäkkiä hän oli huomannut istuvansa muuttolaatikoiden keskellä isossa talossa, täynnä toivoa uudesta elämästä vanhassa kotikaupungissaan. Tai edes elämästä, elämisen arvoisesta elämästä.

Uskaltaisiko hän taas heittäytyä? Panna kaiken likoon ja sitten ehkä myös menettää kaiken? Jaksaisiko hän?

Hän keräsi lisää vadelmia samalla kun katse liukui rannan suureen koivuun, jossa näkyi jo vähän keltaista. Ilmassa voisi nyt minä päivänä hyvänsä olla jo syksyn kirpeyttä. Koulun alkamisen tuoksua.

Koulun alkamisen. Magdalena yritti työntää ajatuksen mielestään muttei onnistunut.

Tästä kouluvuodesta tulee Nilsille parempi, hän sen sijaan totesi saman tien. Uusi koulu. Uudet, mukavammat luokkatoverit. Kaikki sujui paremmin.

”Magda”, huusi joku hänen takanaan.

Magdalena nosti katseensa vadelmapurkista. Bengt Berglund seisoi kuistillaan pensasaidan toisella puolen ja vilkutti hänelle tärisevällä kädellään.

”Tai... taitaa olla tulossa ukonilma.”

Magdalena katsoi taivaalle. Koillisesta vyöryi paksuja sini-violetteja pilviä.

”No siltä näyttää!” huusi Magdalena takaisin.

”Et... et kai sinä ukkosta pelkää”, Bengt jatkoi.

Bengtin puhekyky oli kohentunut kesän mittaan. Alkuun hänen puhettaan oli ollut lähes mahdoton ymmärtää.

”Toisinaan”, sanoi Magdalena.

Kun olen aivan yksin.

”Joko Petter lähti?”

”Lähti, on jo varmaan mökillä Vendelan ja Vanessan kanssa, metsän keskellä ilman kännykkäkenttää. Miten mahtaa selviytyä.”

Bengt nauroi. Nauru ainakin kuulosti lähes samalta kuin ennen.

”Joskus on... on vaikea uskoa, että olet täältä kotoisin.”

Se oli totta. Vaikka Magdalena olikin päättänyt palata Hagforsiin, hän oli edelleen sitä mieltä, että koivunoksat olivat parhaimmillaan virpomisvitsoina isoissa ämpäreissä Tukholman Hötorgetilla, mutta hän piti asian omana tietonaan. Samasta syystä kuin hän ei ollut hiiskunut siitäkään, että oli aiemmin tavannut ostaa ulkoportaiden kuusenhavut jouluksi.

”Voit... voit toki tulla meille, jos alkaa pelottaa.”

”Kiitos, Bengt. Olet kovin ystävällinen.”

Makuuhuoneen ikkuna oli auki, mutta ohuet verhot eivät liikahaneetkaan. Kjell-Ove Magnusson veti Mirjamin lähemmäksi itseään, nuuhki hänen hiuksiaan, sulki silmänsä. Hän kuunteli heidän hengitystään, joka välillä erkani, välillä oli kuin yhtä ja samaa hengitystä.

Kunpa elämä voisi aina olla näin yksinkertaista.

Kjell-Ove hengitti shampoon tuoksua ja teeskenteli, että kaikki oli toisin.

”Mitä ajattelet?” kysyi Mirjam ja nosti päänsä hänen rinnaltaan.

”Että haluan jäädä tähän.”

Mirjam ei sanonut mitään vaan laski päänsä, otti hänen kätensä ja pujotti sormensa varovasti hänen sormiensa lomaan.

Kjell-Ove oli jostain kuullut, että kädet paljastavat naisen todellisen iän. Mirjamiin se ei pätenyt. Hänen kätensä olivat edelleen sileät ja hieman pyöreät kuten kaikki muukin hänessä. Joskus tuntui kuin Mirjamin koko maailma olisi ollut noiden käsien varassa. Niillä riitti puuhaa: perunoiden kuorimista, ikkunoiden pesua tyttären luona, arpalippujen myyntiä sählyseuran hyväksi. Ja nyt Mirjamilla oli pieni lapsenlapsikin, jota hoitaa, jota pukea juuri sopivan lämpimästi ja jolle ommella tilkkupeittoja.

Useimmat hänen tuntemistaan naisista olisivat kavahtaneet ajatusta tulla isoäidiksi neljäkymmentäkolmevuotiaana, mutta Mirjamin mielestä kaikki tuntui olevan hyvin, juuri niin kuin hän halusi.

Nyt Mirjam liikahteli hänen vieressään levottomasti. Sormet puristivat hänen kättään ja irrottivat otteensa, puristivat uudestaan.

”Mitä oikein ajattelet?” kysyi Kjell-Ove. ”Onko jokin hätänä?”

”Ei, ei mitään”, vastasi Mirjam äänellä, josta selvästi kuuli, että jokin oli hätänä.

”Kertoisit nyt”, sanoi Kjell-Ove ja halasi Mirjamia lujempaa.

”On yksi lause, jota en saa mielestäni. ’Et kuule kun lakkaan itkemästä.’ Sanooko se sinulle jotain?”

”Et kuule kun lakkaan itkemästä?” Kjell-Ove mietti. ”Ei, ei kyllä sano yhtään mitään. Miksi sitä mietit? Onko se joku tietovisakysymys?”

”Ei varsinaisesti. Sain perjantaina postikortin, sellaisen onnittelukortin joita annetaan kun on juuri saanut vauvan, kannessa pikkuinen vauva lastenvaunuissa. Lähettäjän nimeä siinä ei kuitenkaan ollut, vain se lause.”

”Voinko vilkaista korttia?”

Kjell-Ove tunsi Mirjamin liikuttavan päätään.

”Revin sen ja heitin pois. Jotakin kamalaa siinä oli.”

”Kuka sen olisi voinut lähettää?”

”Ei aavistustakaan, vaikka olen miettinyt pääni puhki. Muistan yleensä hyvin ihmisten käsialan, mutta tätä en pystynyt sijoittamaan mihinkään...”

Ukkosenjyrähdyks kuuluu niin odottamatta, että molemmat hätkähtivät.

”Luoja, kylläpä pelästyin”, sanoi Mirjam ja nousi ylös.

Hän suojasi rintojaan toisella kädellään ja veti ikkunan kiinni toisella. Bikineistä oli jäänyt selvät rusketusrajat. Selän poikki meni raita aivan lapaluiden alta, ja pyöreät pakarat loistivat valkoisina hämärässä.

Kun Mirjam oli kömpinyt takaisin lakanan alle, hän silitti Kjell-Oven rintaa.

”No niin. Alahan mennä. Kalastaminen on hengenvaarallista ukonilmalla, kuten tiedät.”

Kjell-Ove nousi istumaan sängynreunalle ja alkoi noukkia vaatekappaleita lattialta.

En halua, hän ajatteli vetäessään vaatteita päälleen. En jaksa.

”Rakastan sinua”, hän sanoi Mirjamille. ”Älä koskaan unohda sitä. Vaikka tilanne on mikä on.”

”Menehän nyt.”

Ne olivat Mirjamin viimeiset sanat hänelle.

Magdalena seisoi olohuoneen ikkunan ääressä ja katseli ulos. Hän oli kantanut pihakalusteiden pehmusteet sisään, sulkenut kaikki ikkunat, jotka olivat olleet yötä päivää auki viime viikot, ja irrottanut television virta- ja antennijohdot seinästä. Järvi oli muuttunut graniitinharmaaksi, ja laineet olivat kasvaneet. Nyt aallot huuhtoivat jo laituria.

Magdalena otti kännykän shortsien taskusta. Hän etsi kuvan Nilsistä raidallisessa pelastusliivissä ja rikkiraavituissa

hytysenpuremissa, joita tämä oli päivän mittaan saanut ohimoonsa. Tuuli pörrötti pikimustaa tukkaa. Nils näytti iloiselta. Iloisemmalta kuin Magdalenan mielestä pitkään aikaan. Ilmeisesti poika nautti enemmän purjehtimisesta kuin hän itse aikoinaan. Magdalena oli tottunut kivisiin metsäjärviin, makeaan veteen ja isoisän ruuheen. Ludvig oli kutsunut häntä maakravuksi mutta ollut ihailtavan kärsivällinen, ainakin ensimmäiset kesät. Nilsia olisi melkein voinut luulla Ludvigin biologiseksi lapseksi.

”Viisi viikkoa. Kyllä kai minä vähintään sen verran voin pyytää”, oli Ludvig sanonut. ”Haluan todellakin, että Nilsistä tulee osa minunkin perhettäni, ei vain joku, joka käy kylässä joka toinen viikonloppu. Sitä paitsi täytyyhän hänen oppia tuntemaan pikkusiskonsa.”

Magdalena oli kuullut äänettömän mutta silti täysin kuuluvan *tai muuten* Ludvigin äänessä, joten hän oli antanut miehen saada tahtonsa läpi. Kokonainen kuukausi yhteen menoon. Vene, saaristo ja Etelä-Ruotsi.

Kun ensimmäinen salama valaisi pimeän huoneen, hän alkoi laskea.

”Tuhat yksi, tuhat kaksi...”

Sitten kuului niin voimakasta jyrinää, että Magdalena veti henkeä. Seuraavan salaman jälkeen jyrinä kuului sekunnin päästä ja oli vielä edellistä ankarampi.

Magdalena kietoi käsivartensa ympärilleen. Iho oli mennyt kananlihalle ja tuntui nystyräiseltä. Hän otti ruudullisen huovan keinutuolin käsinojalta ja levitti sen hartioilleen.

Kun kolmas jylinä oli lopulta lakannut, hän tunsu kännykän värisevän kädessään.

Jens Valokuvaaja, luki näytössä.

Magdalena veti toisen käden huovan alta ja vastasi.

”Herätinkö?” kysyi Jens.

”Et tosiaan”, vastasi Magdalena ja meni takaisin ikkunan ääreen. ”Onko jotain siis sattunut?”

”On, tulipalo Källsåsvägenillä. Omakotitalo liekeissä. Aina-kin yhden ihmisen oletetaan olevan sisällä.”

Magdalena kuuli taustalta kiihtyneitä ääniä.

”Tulen heti”, hän sanoi ja pudotti huovan lattialle.

Magdalena tunsi pistävän savunhajun nenässään jo ennen kuin oli ajanut kotiseutumuseon ohi. Kun hän kääntyi Källsåsvägenille, hän näki ensimmäiseksi talojen välissä leijuavan savun ja sitten loimuavan puutalon männikön reu-
nassa. Hän pysäköi tienvarteen mutta jäi istumaan autoon kädet ratissa.

Vähän kauempana paloautojen luona seisoskeli nuorisoa polkupyörineen, ja naapuritalojen ikkunoissa näkyi ihmisiä.

Magdalena ei saanut katsettaan irti palavasta talosta. Voi hyvä luoja.

Koko takaseinä näytti romahtaneen, ja rikkinäisistä ikkunoista tuprusi mustaa savua tielle. Ohuempaa, sinertävää savua levisi pitkin tiilikattoa, ja puujulkisivusta lohkeilleet kappaleet pyörivät ilmassa kuin jättimäiset konfetit. Hän ei ollut ikinä nähnyt mitään vastaavaa.

Vasta kun Magdalena huomasi Jens Sundvallin kävelevän autoa kohti kamera olallaan, hän avasi hitaasti oven ja nousi autosta. Lämpö löi vastaan ja savu sai silmät vuotamaan.

”Hyvä kun pääsit tulemaan”, sanoi Jens yskien.

Hänellä oli nokea leuassa ja tummanpunainen haava otsassa. T-paita näytti kostealta.

”Sinusta tulee verta”, sanoi Magdalena ja osoitti omaa kulma-
karvaansa.

Jens tunnusteli varovasti haavaa ja katseli sitten sormenpäitään.

”Taisin seistä liian lähellä ikkunoita, kun ruudut halkesivat. Ei tässä hätää.”

Jens, joka yleensä onnistui pysyttelemään onnettomuus-
paikoilla tyynenä, näytti kalpealta ja järkyttyneeltä.

”Ambulanssi lähti kymmenen minuuttia sitten. Sitä palovammojen määrää. Hyi hemmetti.”

Jens pyyhki kädenselällä otsaansa.

Peltikaton kappale leijui ilmassa ennen kuin putosi paukah-
taen nurmikolle.

”Mirjam Fransson, onko tuttu?” kysyi Jens.

”Useimmat täällä tuntevat hänet, itse tiedän vain nimeltä.”

Magdalena lähti puolijuoksua kohti paloautoja. Jens tuli perässä.

Mirjam Fransson. Mieleen nousi muinainen muistikuva kurvikkaasta teinistä, jolla oli tupeerattu tukka ja mintunvihreät muovikorvarenkaat. Kun Magdalena oli kolmentoista, Mirjam oli coolein ihminen jonka hän tiesi, kun tämä istui lähiruoka-
kaupan kassalla.

”Saa nähdä, jääkö hän henkiin”, sanoi Jens.

Hän joutui melkein huutamaan saadakseen äänensä kuulumaan tulen rätinän ja liekkeihin osuvan veden sihinän yli. Magdalena värisi kuumuudesta huolimatta.

”Niinkö pahasti hänen kävi?” hän kysyi ja kaivoi kynän ja lehtiön laukustaan.

Jens nyökkäsi.

”Kyllä. Niin pahasti.”

Kun menneisyyden painolasti käy kohtalokkaaksi.

Suosituksen dekkarisarjan toisessa osassa Magdalena Hanssonin elämä Hagforsissa sujuu päällisin puolin hienosti. Uusi alkua ei silti ole ongelmaton: rakkaudessa on ryppyjä eikä poika Nils ole löytänyt kavereita. Ehkä muutto vanhaan kotikaupunkiin olikin vikatikki. Kun tuhopolttaja alkaa kesäkuumalla piinata seutua, paikallislehden toimittajana puurtava Magdalena seuraa tapahtumia pelottavan läheltä. Omakotitalo toisensa jälkeen palaa maan tasalle paljastaen samalla uhrien synkät salaisuudet ja vanhat kaunat. Kenen talo on seuraavaksi ilmieliekeissä ja miksi ihmeessä?

Suurmenestys Ruotsista kertoo värisyttävän tunnistettavasti pikkukaupungin arjesta, kimuranteista ihmissuhteista ja pinnan alle kätkeytyistä salaisuuksista.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-9802-2